

Sygn. akt VU 354/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 24 marca 2016r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję, w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu S. M. prawo do emerytury od dnia (...) 2016 roku.

Sygn. akt V U 354/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 marca 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy S. M. prawa do emerytury, z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się w dniu 7 kwietnia 2016 roku podnosząc, iż w okresie ***od 25 kwietnia 1979 roku do 9 stycznia 1985 roku*** pracował w Spółdzielni (...) na stanowisku kierowcy, a od 18 października 1982 roku pracował na pojazdach o ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony przewożąc węgiel, nawozy, artykuły budowlane itp.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie w dniu 10 stycznia 2017 roku, wnioskodawca wniósł o zaliczenie do pracy warunkach szczególnych okresu po uzyskaniu uprawnień do kierowania samochodami ciężarowymi tj. po 18 października 1982 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. M., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 20 stycznia 2016 roku wniosek o przyznanie emerytury. Skarżący jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 8 lutego 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, z uwagi na brak wymaganego stażu pracy tj. 25 lat oraz 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dowód: decyzja z dnia 8 lutego 2016 roku k. 15 akt emerytalnych).

W dniu 7 marca 2016 roku skarżący złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o emeryturę i weryfikację lat pracy i lat w szczególnych warunkach (dowód: wniosek k. 16, protokół k. 22 akt emerytalnych).

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, 3 miesiące i 29 dni, **w tym 13 lat, 11 miesięcy i 17 dni** pracy w szczególnych warunkach (dowód: decyzja z dnia 24 marca 2016 roku k. 26 akt emerytalnych).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. **nie zaliczył wnioskodawcy, jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu od dnia 25 kwietnia 1979 roku do 9 stycznia 1985 roku** w Spółdzielni (...) w R. (decyzja z dnia 24 marca 2016 roku k. 26 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k. 3-4 akt sprawy).

S. M. **od dnia 25 kwietnia 1979 roku do 9 stycznia 1985 roku** był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym, wymiarze czasu pracy w Spółdzielni (...) Oddział w R. na stanowisku kierowcy pojazdu ciężarowego w D. P. i (...) (dowód: świadectwo pracy k. 19-20 akt kapitału początkowego).

Wnioskodawca posiada uprawnienia do kierowania pojazdami ciężarowymi powyżej 3,5 tony od 18 października 1982 roku (dowód: okazanie dowodu na rozprawie z dnia 10 stycznia 2017 roku - zeznania wnioskodawcy od 20:46 do 20:57).

Przed nabyciem uprawnień wnioskodawca był pomocnikiem kierowcy i zajmował się naprawą samochodów (dowód: zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 21:46 do 22:11).

Spółdzielnia (...) w R. zajmowała się przede wszystkim transportem węgla, cementu, wapna, paszy, artykułów spożywczych oraz obsługą spółdzielni samopomocy chłopskiej i rampy (...) (dowód: zeznania świadka E. S. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 4:37 do 5:20, zeznania świadka Z. B. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 8:54 do 9:02, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 17:14 do 17:46).

W Spółdzielni były samochody o różnej masie od około 5-18 ton (zeznania świadka E. S. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 5:25 do 5:33, zeznania świadka Z. B. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 9:50 do 10:19).

Wnioskodawca kierował samochodami ciężarowymi pow. 3,5 tony typu s., jecz, chłodnie, wywrotki. W Spółdzielni było około 100 samochodów. To była praca w pełnym wymiarze czasu pracy (zeznania świadka E. S. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 6:22 do 7:03, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 17:53 do 18:16). Innymi samochodami wnioskodawca nie kierował (zeznania świadka E. S. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 8:11 do 8:15).

Spółdzielnia została zlikwidowana w 1998 roku (dowód: zeznania świadka Z. B. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 9:36 do 9:41).

Wnioskodawca sporadycznie, bo około 1 razu w miesiącu, przez około 2-3 godziny pomagał mechanikowi przy naprawie pojazdu. W warsztacie pracowali mechanicy, którzy naprawiali samochody (dowód: zeznania świadka Z. B. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 10:20 do 12:21, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 18:40 do 19:58, od 20:14 do 20:26, zeznania świadka E. S. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 12:48 do 13:50).

Wnioskodawca nie pracował przy pracach przeładunkowych (dowód: zeznania świadka E. S. – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 14:42 do 14:46, zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 10 stycznia 2017 roku od 20:00 do 20:08).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i jest członkiem OFE, ale wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w R. tj. **od 18 października 1982 roku do 9 stycznia 1985 roku**, Sąd oparł się na zeznaniach świadków: E. S. i Z. B. oraz zeznaniach wnioskodawcy.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni (...) w R. był bowiem niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych, spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę. Stało się tak dlatego, że z dokumentów w postaci świadectwa pracy potwierdzającego zatrudnienie wnioskodawcy w spornym okresie wynika jedynie, że był on zatrudniony na stanowisku kierowcy pojazdu ciężarowego w D. P. i (...). Okoliczność nieprecyzyjnego określenia stanowiska pracy w w/w dokumentach polegającego na nie wskazaniu kierowcą jakich pojazdów był ubezpieczony, nie oznacza – jak chce organ rentowy – że wnioskodawca nie był kierowcą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowity ponad 3,5 tony.

Fakt pracy wnioskodawcy w spornym okresie na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym ponad 3,5 tony wynika ze spójnych w swej treści zeznań świadków E. S. i Z. B.. Przesłuchani świadkowie w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą, a zatem dysponują bezpośrednią i wiarygodną wiedzą na temat wykonywanych przez niego obowiązków pracowniczych, a także warunków, w jakich praca była świadczona. E. S. oraz Z. B. byli kierowcami samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 tony. Zeznania świadków oraz wnioskodawcy są logiczne i wzajemnie ze sobą korespondują, dlatego zostały w całości przez Sąd podzielone. Wynika z nich, iż S. M. w całym okresie swojego zatrudnienia w Spółdzielni (...) w R. pracował jako kierowca tylko i wyłącznie samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W firmie bowiem – jak zeznali świadkowie - nie było samochodów ciężarowych o ładowności poniżej 3,5 tony. Wnioskodawca nie mógł zatem pracować na samochodach ciężarowych o ładowności poniżej 3,5 tony, bo takich samochodów po prostu tam nie

było. Wnioskodawca kierował samochodem ciężarowym marki S., J., kierował chłodniami oraz wywrotkami, którymi przewoził artykuły spożywcze, węgiel, pasze, cement, wapno.

Organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania jakiegokolwiek dowodu podważającego wiarygodność dowodów zgłoszonych przez skarżącego. Szczególnego charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy nie wyłącza fakt, iż jako kierowca samochodu ciężarowego sporadycznie pomagał mechanikom przy naprawach samochodów ciężarowych, którymi jeździł, albowiem zdarzało się to rzadko, przez 2-3 godziny w ciągu miesiąca, co oznacza, iż zajmowało mu to około 7% czasu pracy i miało marginalne znaczenie. Wszak zauważyć należy, iż w Spółdzielni było około 100 pojazdów, w razie awarii pojazdu skarżący miał możliwość pracy na sprawnym pojeździe, nadto znajdował się tam warsztat naprawczy, zatrudniający mechaników i nie było potrzeby pracy wnioskodawcy w warsztacie.

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca faktycznie wykonywał w spornym okresie od uzyskania uprawnień do kierowania samochodami ciężarowymi tj. od 18 października 1982 roku do 9 stycznia 1985 roku w Spółdzielni (...) w R. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace wymienione w **Wykazie A, Dziale VIII pkt 2** stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest ukończył 60 lat, a jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Z uwagi na to, że skarżący spełnił ostatni warunek, od którego ustawodawca uzależnia prawo do emerytury z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego, co nastąpiło z dniem (...) 2016 roku, z tym dniem nabył on prawo do emerytury.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.